

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 413193

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XI (6)

BUENOS AIRES, 15 OKTOBRA (OCTUBRE) 1953.

No. (Štev.) 41

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Victor Martínez 50 - Buenos Aires

PRED NOVIMI POGAJANJI

Konferenca štirih zunanjih ministrov bi se morala vršiti sedaj v oktobru, toda sovjeti so na nedavne predloge zahodnih zaveznikov odgovorili tako pozno, da je težko predvidevati, da se bo konferenca mogla sniti vsaj že prihodnji mesec. Poleg tega so sovjeti stavili spet nove predloge, tako med drugim zlasti, da bi se morala konferenca razširiti in da bi morala biti povabljeni tudi komunistična Kitajska. Nekako istočasno bi se morala začeti konferenca, ki je bila predvidena v premirju, ki je bilo sklenjeno na Koreji. Rok za to konferenco poteče 20. oktobra. Zavezniki so zanjo pripravili vse potrebno, komunistični vladi severne Koreje in Kitajske pa še nista niti odgovorili, ali in kako se mislita te konference udeležiti. Ker je datum za konferenco pred dumi in bi bilo tvegano, ako bi se podpisniki premirja določenega roka ne mogli držati, predlagajo sedaj komunisti, da naj se začne najprej pripravljati konferenca v Pan Mun Jonu, na katero bi bili povabljeni tudi "nevtranci," ki jih predlagajo komunisti. Med nevtralci bi bile Indija, Pakistan in Birmanija. Ta pripravljana konferenca bi se le pripravljala pravo politično konferenco, ki bi po določitvi premirja že morala dati mir združenju Koreji. Tako sta dve važni konferenci — konferenca štirih in mirovna konferenca za Korejo, nekako splahneli; konferenca štirih se ne bo izvedla tako, kakor je to predlagal Churchill v maju in prvi mir na Koreji je še za dolgo dobo odložen. Odločitve v tem okviru postaja tako torej nemogoče, težišče se je preneslo na drugo polje in šele tedaj ko bodo tam urejene zadeve, bodo možni zaključki v vprašanih, ki so bila določena za ti dve konferenci. Razpravljanje o Nemčiji je odloženo — mir na Koreji bo sklenjen šele, ko bo dosežen sporazum v drugih najnujnejših zadevah.

Ameriški državni tajnik Dulles je izjavil časnikiarjem, da se zahodni zavezniki sedaj posvetujejo o tem, kako bi s sovjeti sklenili nenapadalo pogodbo. Ker pa je zadeva zelo kočljiva, se vodijo pogajanja v popolni tajnosti in zato o tem ni mogel dati nobenih pojasnil. V Londonu so listi pisali, da je sklenitev take pogodbe nujna, ker da imajo sovjeti resen vtis, da jim grozi napad z zahoda in zato bi bilo prav, ako bi zahodni zavezniki sovjetom ta strah zmanjšali, ko bi jim ponudili sklenitev pogodbe, ki bi jim nato izgovarjanje na tako nevarnost onemogočila. Pa ne samo to: ako bi sovjeti tako pogodbo odklonili, tedaj bi ne mogli več trditi, da jih žele zahodni zavezniki napasti in bi bila tako sovjetska propaganda še ob eno sredstvo, ki se ga tako pogosto poslužuje. V ZDA pa suho navajajo, da je zelo na mestu, da se ta pogajanja vrše tajno, ker da bi javno razpravljanje o takih zadevah prineslo več škode kot pa koristi.

Kako bodo sovjeti odgovorili na take ponudbe, ki prihajajo zelo blizu tistim metodam, ki jih je v mednarodni politiki tako rad uporabljal Stalin. Vedno je skušal vse zožiti na dogovor med tremi, štirimi velesilami — potem pa je med njimi skušal izločiti tistega, ki je bil najšibkejši, da bi nazadnje ostala samo dva — in to do tiste priložnosti, pri kateri bi tudi zadnji partner moral potem podleči in bi ostal na površju kot zmagovalce tisti, ki vlada v Kremlju. Pri dosedanjih pripravah za konferenco štirih in za politično konferenco na Koreji so sovjeti vse napravili tako, da so oboje pravzaprav torpedirali. Ko bodo sedaj dobili predloge za nenapadalo pogodbo, bo njih odgovor verjetno tak, kakor so bili vsi prejšnji: staveli bodo take dodatke k pogodbi, da bo tudi ta iniciativa zahoda splahnela in utonila v strategiji komunistične taktike, ki ji ne gre za utrditev miru ali konec "mrzle vojne," ampak za pospešitev razkroja koalicije zahodnih zaveznikov.

BORBA ZA TRST

Trst je znova v ospredju svetovnega zanimanja. Do tega je prišlo, ko sta USA in Anglija 8. oktobra, objavili, da bosta predali cono A svobodnega tržaškega ozemlja v upravo Italiji in da bosta v doglednem času — v šestih tednih — umaknili svoje čete iz te cone. Vsaka imata v coni A po 5000 vojakov. Istočasno da bo cono A zasedla italijanska vojska.

Angloameriška odločitev, ki je v opreki z določili mirovne pogodbe z Italijo, je izzvala v svetu, predvsem pa v Jugoslaviji veliko razgibanost. Rim je zavezniški sklep sprejel z navdušenjem. Pellova vlada je takoj objavila, da "uradno pristaja na angloameriško odločitev in sprejema cono A v svojo upravo." Italijansko prebivalstvo Trsta je razbesilo italijanske zastave.

V Beogradu in po drugih mestih v Jugoslaviji pa je prišlo do velikih protestnih demonstracij ter so množice napadle ameriško, britansko in italijansko poslanstvo in razbile šipe na oknih in v bližini stoječe avtomobile. Tito je imel v Leskovcu v Srbiji grozilen govor, v katerem je izjavil, da Jugoslavija ne pristaja na angloameriško odločitev, pač pa predlaga edino za njo sprejemljivo možnost: podelitev avtonomije coni A, ki jo lahko izvajajo Italijani, in coni B, ki jo bo izvajala Jugoslavija, vse za dobo 10 let, nakar bi se iskala rešitev celotnega problema. Nobena od obeh držav pa ne bi smela med tem izvajati politiko raznarodovanja. Če zavezniki na ta jugoslovanski predlog ne pristanejo, "potem je potrpljenja jugoslovanskih narodov konec in bodo jugoslovanske čete vkorakale v cono A v tistem trenutku, ko bo prvi italijanski vojak prestopil mejo te cone." Tito je tudi objavil, da je poslal v cono B nove vojaške oddelke ter so sedaj na meji med cono A in B razpostavljeni dve jugoslovanski oklopni in ena pehotna divizija. Iz Pulja je odšlo v cono B nad 200 jugoslovanskih tankov, ki so jim jih lansko leto poslali Amerikanci. V pristanišči v Kopru in Izoli pa je pripilo 10 jugoslovanskih torpedovk in rušilcev, medtem ko so Amerikanci poslali v tržaško pristanišče tri rušilce.

V ponedeljek je bila v Jugoslaviji objavljena splošna mobilizacija ter so takoj vpoklicali letnike 1922—1929. V Beogradu so v nedeljo nadaljevali z demonstracijami ter so množice težko ranile nekatere ameriške diplomatske predstavnike, ki so jih morali odpeljati v bolnico. V Titovi rezidenci v Beogradu sta se na nujen posvet sestala Tito in sovjetski poslanec v Beogradu. Meja med cono A in B je zaprta. Ukinjen je ves promet. V coni A in Trstu samem vlada popoln mir, medtem ko so v coni B priredili bučne demonstracije, kjer so, kakor v drugih mestih v Jugoslaviji, demonstrantje kričali, da so Angleži in Amerikanci izdajalci, Italijani pa imperialisti in fašisti. Jugoslovanske radijske postaje stalno oddajajo poročila o položaju okoli tržaškega vprašanja in ponavljajo najbučnejše odstavke iz Titovih govorov. V Italiji vlada popoln mir, Pellova vlada je v parlamentu dala na glasovanje, ali naj vodi dosedanjo politiko do Trsta in je zanimivo, da je glasovalo za predlog 239 poslancev, proti pa 200. Z vlado so skrajna desnica, sredina in demokratični levničarji, medtem ko se Nenijevi socialisti in komunisti previdno izmikajo odločitvi. Vodja ital. komunistov Togliatti je v zvezi s Trstom samo izjavil, da "se strinja z evakuacijo angloameriških čet z italijanskega ozemlja."

Razvoj dogodkov pa je šel dalje ter je bilo v ponedeljek objavljeno, da je Aleš Bebler izročil amerškemu, angleškemu in italijanskemu veleposlaniku v Beogradu noto, v kateri zahteva Jugoslavija sklicanje konference omenjenih držav z Jugoslavijo, na kateri naj bi razpravljali o vprašanju cone A. V noti zahteva tako konferenco, "če naj se ohrani mir v Evropi." Če ta konferenca ne bi uspela, pa je Jugoslavija že vnaprej predložila Združenim Narodom novo noto, v kateri iznaša slučaj cone

A kot "napadalo dejanje proti Jugoslaviji, kršitev italijanske mirovne pogodbe in kršitev Listine ZN." V noti Jugoslavija nadalje poudarja, da ne pristaja na sklep Angloamerikancev o vrnitvi cone A Italiji in da je pripravljena pogajati se za cono "samo v interesu ohranitve miru. V nasprotnem slučaju ostanejo v veljavi izjave Tita, da bo jugoslovanska vojska vkorakala v cono A čim bo tja stopil prvi italijanski vojak."

Titov zun. minister Koča Popović, ki se mudi v USA, pa je imel tajno konferenco z Dullesom, po kateri je izjavil, da je bila zelo "ugodna za Jugoslavijo", ni pa še z njim razpravljalo o najnovejši jugoslovanski noti za sklicanje konference.

USA in Anglija sta po prejemu note takoj stopili v stik in razpravljata o možnosti sklicanja konference. Francija, ki je tudi hotovala zavezniški izjavi iz l. 1948, ko so obe cono obljubili Italiji, je o vsem obveščena. Opazovalci izjavljajo, da se Anglija in Francija nagibata k Titovemu predlogu za sklicanje konference, medtem ko iz USA še ni bilo poročil. Italija mirno čaka na razvoj dogodkov. Prepustila je zvito vso stvar Amerikancem in Angležem. Je mnenja, da čas dela zanjo.

V Trstu so bile v ponedeljek demonstracije italijanskih študentov, ki so vpili Italiji. Sicer vlada v Trstu mir, vendar je prebivalstvo silno razburjeno zaradi velike negotovosti. Množice ljudi se zbirajo okoli zvočnikov na križiščih ulic, po katerih neprestano oddajajo radijska poročila. Vsaka izdaja tržaških časopisov je takoj pokupljena.

Tito je medtem poslal še nova vojaška ojačanja na mejo cone A. V Jugoslaviji mobilizacija v redu poteka.

ZSSR se je priključila Titovim zahtevam in je Ameriki, Angliji in Franciji poslala protestno noto zaradi sklepa o priključitvi cone A Italiji. Poudarja enako kot Tito, da ta sklep predstavlja kršitev mirovne pogodbe z Italijo in pomeni nevarnost za mir v Evropi.

Angloameriške zasedbene čete v coni A se počasi pripravljajo na odhod, vendar so vsak trenutek pripravljene poseči v akcijo, če bo treba.

ZSSR je nato v torek zvečer šla še dalje in še bolj zamotala ves incident

NOVI CHURCHILLOVI PREDLOGI

Kongres konservativne stranke je bil prav tako v Margate, kjer je bil predtem že kongres delavske stranke. Veliko zanimanja je bilo, kaj bo na kongresu povedal predsednik vlade sir Winston Churchill. Delavska stranka je namreč sprejela rezolucijo, v kateri je podprla Churchilla pri njegovem predlogu, da naj se Eisenhower, Laniel in predsednik angleške vlade čimprej snidejo na konferenco z Malenkovicim. Churchill je ta predlog stavil že v maju — toda v ZDA so ga odklanjali; želeli so, da bi morali sovjeti poprej drugod pokazati malo več dobre volje. Nekaj takih sovjetskih potez je sicer že bilo: premirje na Koreji, popuščanje pri satelitih... Toda ko je bilo stavljenih nekaj konkretnih predlogov za tako konferenco med štirimi, so sovjeti postavili take nove pogoje, da so konferenco res onemogočili. Vendar je Churchill še naprej vztrajal pri trditvi, da mora priti do razgovorov z Malenkovicim.

Toda na kongresu v Margate je bil Churchill zelo skromen glede take konference z Malenkovicim. Ponovil je, da bi bila konferenca nujna in koristna — težišče vsega pa je prenesel že na drugo polje, ko je ponavljal, da naj zahodni zavezniki s sovjeti sklenejo nekak "vzhodni Locarno", ki bi poročitoval sovjetske zahodne meje in nudil vsem podpisnikom takojšnjo vojaško pomoč, ako bi bil kdo izmed njih napaden. Poleg tega pa je Churchill trdo prijel Francijo, ko je izrekel poziv, da naj francoski parlament končno vendarle že ratificira pogodbo o evropski obrambni skupnosti. Povedal jim je, da bo Nem-

RATIFICARA EL PUEBLO SU ADHESION A PERON EN EL DIA DE LA LEALTAD

Activamente preparanse los actos con que será celebrado el nuevo aniversario del 17 Octubre, la gran fecha de la clase trabajadora instaurada con el advenimiento del peronismo.

Destácase entre los actos preparados por la Confederación General del Trabajo, organizadora de los mismos, la gran concentración popular que se efectuará, como en años anteriores en la Plaza de Mayo y en la que el presidente de la República hablará a los trabajadores presentes y a los de todo el país.

Los actos de referencia, de acuerdo con lo dispuesto por la mencionada central obrera, se iniciarán a las 9 con el izamiento de la bandera nacional en el mástil erigido frente a su sede social y seguidamente los miembros del Secretariado General depositarán una ofrenda floral en el busto de la señora Eva Perón. Por la tarde, a las 17, se efectuará la anunciada concentración obrera, en cuya oportunidad el señor Vuletich, secretario general de la CGT, hará entrega al primer magistrado del Collar del Reconocimiento, en mérito a los servicios extraordinarios prestados por el general Perón en favor del pueblo.

Al general Perón acompañará a la magna concentración popular el presidente de Nicaragua general Anastasio Somoza, quien se encuentra en la Argentina en su viaje de confraternidad y vinculación americana.

NA DAN ZVESTOBE BO LJUDSTVO ZNOVA POTRDILO SVOJO VDNOST PERONU

Glavna delavska konfederacija pripravlja z vso vnemo proslavo nove obletnice 17. oktobra. To je v Argentini velik praznik delavskih množic kot dan narodne revolucije in nastopa peronizma.

Kot vsa prejšnja leta bo tega dne glavna slavnost na Majskem trgu, kjer se bodo zbrale velike množice ljudstva. Na mogočem zborovanju bo govoril delavcem predsednik republike GENERAL PERON.

Slavnosti tega dne pa se bodo začele že zjutraj z dvigom narodne zastave na drog pred sedežem CGT, takoj nato pa bodo člani glavnega tajništva CGT položili venec pred drpsni kip gospe Eve Perón.

Na popoldanskem ljudskem zborovanju na Majskem trgu bo glavni tajnik CGT Sr. Vuletich izročil generalu Peronu Ogrlico priznanja za njegovo izredno delo, ki ga je opravil za argentinski narod.

Predsednika generala PERONA bo spremljal na zborovanje na Majskem trgu tudi predsednik republike Nicaragua general ANASTASIO SOMOZA, ki se na svojem potovanju za utrditev bratstva in ameriških vezi mudi kot državni gost v Argentini.

in spravila zapadne sile v zadrego, ko je izročila tajniku ZN nato, v kateri zahteva takojšnje sklicanje seje Varnostnega Sveta, da ta določi guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje, kakor to predvideva italijanska mirovna pogodba. Istočasno je za ta položaj predlagala švicarskega polkovnika Fluckigerja.

Titova "Borba" je v ponedeljek na prvih straneh in obširno objavila sovjetsko intervencijo v korist Jugoslaviji in prvič, odkar je Tito prelomil s kominfomom l. 1948, imenuje jugoslovansko časopisje ZSSR prijateljico Jugoslavije.

seci hotela biti tako nujna, odložena do zime ali pa do prihodnje pomladi.

Med tem pa se vse sedaj razvija tako, da se vidi, kakšen vtis je napravilo dejstvo, da imajo sovjeti "H" bombo. Predsednik ameriške senatne komisije za atomsko energijo, senator Cole, je časnikiarjem celo izjavil, da sovjeti nimajo samo ene "H" bombe, ampak da jih imajo že več sto...

Nikdo se ne more uspešno pogajati z nasprotnikom, ako je ta v preveliki premoči. Zato bo poteklo precej mesecev, predno bodo zahodni zavezniki lahko krenili na pot novih pogajanj. Do tedaj pa bodo govorili o vsem, tudi o nenapadnih pogodbah.

GUAYANA: V britanski Guayani, angleški koloniji v južni Ameriki, je po volitvah v aprilu tega leta prišla na oblast tkzv. ljudska stranka, ki jo vodijo komunisti. Vlada te kolonije je tako prišla v roke komunistom, ki jih vodi žena predsednika vlade. Anglija je po volitvah dala koloniji njeno prvo ustavo, ki so jo komunisti sedaj izrabili in po nalogu Moskve skušajo iz Guayane napraviti močno komunistično oporišče v sruču obeh Amerik. Londonska vlada je nevarnost spoznala in je v kolonijo poslala vojne ladje in vojaške oddelke, ki so zasedli strateške položaje v glavnem mestu Georgetown in po deželi. Guverner kolonije je istočasno ukinil ustavo. Položaj je napet.

Koledar - Zbornik

SVOBODNE SLOVENIJE

lahko tudi letos naročite in plačate v prednaročilu do 22. novembra t. l. V prednaročilu in predplačilu stane samo 38 Pesov. Ponežeje bo cena višja.

Prednaročila in predplačila sprejemajo:

1. Pisarna Društva Slovencev, Victor Martínez 50, Bs. Aires
2. Caso Boyu, Olazabal, 2338, Buenos Aires
3. Santería y Papelería "Santa Julia", Victor Martínez 39, Buenos Aires
4. Fotoateljé Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejía
5. Gdč. Renata Ašičeva, Méjico 5217, Villa Martelli
6. Brivnica in parfumerija "Los Alpes", g. Žnidar, Calle Drysdale 5614, Carapachay
7. g. Pavle Homan, Temple 2147, J. D. Perón (ex Munro) in vsako nedeljo po slovenski maši na Belgrano
8. Gdč. Marija Židan
9. G. Miro Kovač, Almejra 530, San Martín

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower je poslal Boliviji za 5 milijonov dolarjev živil, da bi tako delno pomagal odvrniti lakoto od te dežele. Predsednik Paz Estensoro se je za pomoč zahvalil. — Ameriška vlada pritiska v ZN na komuniste, da se čim prej izrečejo za sklicanje korejske mirovne konference, ker rok za začetek, ki je bil postavljen za 28. oktober, hitro poteka. ZSSR v ZN zastopa rdečo Kitajsko, ker ta ni bila včlanjena v ZN in zahteva pripustitev na konferenco tudi nevtralne države, ki niso imele svoje vojske na Koreji. Rdeča Kitajska in severna Koreja sta dolejš sklicanje te konference stalno zavlačevali. F. B. I. je izvedla v preteklem tednu velike protikomunistične racije v USA ter je dobila v roke nadaljnih šest glavnih vodij ameriške KP. Večina od zajetih vodij so judje. — Predsednik kongresnega odbora za atomsko energijo Cole je objavil, da ima ZSSR sedaj že dovolj atomskih in hidrogenskih bomb, da lahko istočasno bombardira z njimi vsa važnejša ameriška industrijska in vojaška središča. Eisenhower je o sovjetski zagotovitvi atomskih bomb dejal, da je velika in pozval ameriški narod, da naj bo pripravljen na možnost atomske vojne. "Nikdar ne vemo, kdaj bodo mogotci v Kremlju napravili svojo najusodnejšo napako, ki bo lahko usodna tudi za ves svet." — Dulles je na častnikarski konferenci v Washingtonu objavil, da je USA z Anglijo in Francijo pripravljena skleniti nenapadalni pakt z ZSSR, vendar pa to ne pomeni, da USA pristaja na položaj v satelitskih državah in na druge sovjetske krivične pridobitve po drugi svetovni vojni. Z nenapadnim paktom USA ne bi potrdila nedemokratskih režimov v ZSSR in satelitskih državah. — Ameriški podpredsednik Nixon je odšel na desettedensko potovanje po Daljnem Vzhodu in bo obiskal 18 tujih vlad. Na potovanje ga je poslal Eisenhower, da bo iz prvega vira dobil točno sliko o položaju v tem delu sveta, na podlagi katere namerava izdelati nadaljni načrt vođenja ameriške zun. politike. — Trije gangsterji, med njimi ena ženska, so v USA ugrabili šestletnega sina nekega kanzaškega milijonarja in za vrnitev zahtevali odškodnino 600.000 dolarjev, ki so jo dobili tudi izplačano. Kljub temu so otroka zverinsko ubili s strelom v glavo. Policija je gangsterje že dobila. Čaka jih električni stol.

JUŽNA KOREJA: Syngman Rhee je ponovno opozoril zaveznike, da bo dal izpustiti 22.500 protikomunističnih kitajskih vojnih ujetnikov, če jih bodo "nevtralne zasliševalne komisije" še silile na povratek domov. Indijska vojska, ki straži ujetnike, pa je dobila od svoje vlade navodilo, da lahko najstrožje nastopi proti ujetnikom, če bi ti poskušali izpad. Južna Koreja zahteva odpoklic indijske vojske.

ANGLIJA: Churchill je objavil, da je Anglija pripravljena vključiti svojo vojsko v skupno evropsko obrambno silo, ko se bo ta ustanovila po priključitvi nemške oborožene sile. Anglija je s to Churchillovo izjavo nenadoma spremenila svoje nasprotno stališče.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Da Lahj niso samo politično, pač pa tudi in predvsem narodno nevarni, je ponovno potrdil dr. Agneletto v svojem poročilu o razgovoru s predstavniki socialistične internacionale. Dr. Agneletto je tem odposlancem še posebej poudaril, da so Slovenci zlasti proti zopetnemu prihodu Italije v Trst, ker iz 25 letne izkušnje vedo, da Italija ne pozna narodnostne pravnosti, zaradi česar ne more vladati nad drugimi narodnostmi. Italija hoče tuje narodnosti, ki živijo v njenih mejah, raznaroditi in italijanizirati. Dokaz zato je v italijanskem postopanju s slovensko manjšino na Goriškem in Videmskem. Dr. Agneletto je nadalje navajal, da je Zavezniška vojaška upravna hotela pred leti iz državnih sredstev zgraditi nov osrednji kulturni dom v središču Trsta kot odškodnino za požgani slovenski Narodni dom. Ta načrt pa je padel v vodo, ker se je temu uprla rimska vlada. Celotno škodo pa, ki so jo utrpeli slovenske kulturne in gospodarske organizacije ter ustanove na Tržaškem je dr. Agneletto ocenil na 30 milijard današnjih lir (50 milijonov dolarjev).

Kot zadnji mednarodno pomembni dokument o nujnosti obdržanja Svobodnega tržaškega ozemlja je šteti poročilo članov komisije Socialistične internacionale, ki so pred nedavnim obiskali Trst. Poročilo sta podpisala samo belgijski in francoski delegat, medtem ko je angleški laborist Rose bil mnenja,

PISMO IZ FRANCIJE

SLOVENCİ V PARIZU

V drugi polovici meseca septembra je prišel v Francijo tajnik Konzistorialne kongregacije kardinal Piazza z namenom, da obišče vsa važnejša središča izseljencev ter da osebno preuči vse probleme, ki so v zvezi z apostolsko konstitucijo "Izseljenjska družina", s katero je papež uredil dušnopastirsko delo med izseljenci.

Glavna zunanja skupna slovesnost je bila v Parizu v nedeljo, 27. septembra v cerkvi Srca Jezusovega na Montmartru.

Za ta dan so Slovenci v Parizu in Franciji sploh žrtvovali vse sile ter so uspeli, da so pokazali svojo žitovčnost in vsem narodom dokazali, da tudi številčno majhen narod v duhovnem in narodnem bogastvu ne zaostaja za velikimi, če jih morda celo ne presega.

Tega dne je že v zgodnjih jutranjih urah prišel v Pariz slovenski izseljenjski pevski zbor iz Bruay-ja v Pas-de-Calais pod vodstvom poštrovnovalnega pevskega vodja g. Franca Pera, Pariška radijska postaja je povabila slovenske pevce v svoj studio. Vodstvo te postaje je uredniku za slovenske oddaje na tej tej postaji g. Hrvoju Maistru naročilo naj pripravi 40 minutno oddajo za Slovence, Hrvate in Srbe.

Radijska oddaja je bila posvečena slovenski narodni pesmi. Vsi poslušalci so v večernih urah mogli občudovati njeno lepoto, pa tudi požrtvovalnost bruayskih pevcev, ki so sami rudarji od žene iz rudarskih družin in ki vendar kljub težkemu dnevnemu delu najdejo še vedno dovolj moči in časa za gojitev slovenske besede in pesmi. Dve mladi deklici, Monika in Marica, sta s svojim nastopom dokazali, da tudi slovenska izseljenjska mladina zna ceniti enega naših največjih narodnih zakladov, slovensko narodno pesem. Predsednik g. Martin Gregorčič je pa v razgovoru, ki ga je tudi prenašala radijska postaja, razložil probleme slovenskih izseljencev v Franciji.

Ob 11. uri je slovenski pevski zbor pel pri sv. maši v cerkvi Sv. Severina, ki stoji v središču Pariza in katere župnija združuje predvsem pariško vseučiliško mladino. Pri vseh navzočih Francozih, je lenota slovenske cerkvene pesmi in brezhibno izvajanje slovenskega pevskega zbora pustila globok vtis.

Ob petih popoldne se je zbralo 18 narodnosti v cerkvi na Montmartru. Slovesnost je vodil kardinal Piazza sam. Po uvodnih besedah Msgra Rupa je zastopnik vsakega naroda imel kratek govor, nakar je sledila pesem v istem jeziku.

Za Slovence je imel lep govor g. Nace Čretnik, rektor jugoslov. katoliške misije v Franciji. Naglašal je, da vsi sinovi evropskih narodov izza obeh strani železne zavese, ki žive v Franciji, zbrani ob zastopniku skupnega očeta, papeža. To dejstvo je več kot bežen trenutek. Je program. Ko ves svet, predvsem pa Evropa išče novih poti in rešitev na političnem in gospodarskem polju, raste vsem zavest, da je Kristusova blagovest najboljša in najsigurnjša ter edina pot do prave mednarodne

da se ne more izjaviti, dokler komisija ne pregleda še razmer v con B. Bistvene točke poročila, ki ga je obširno komentiral v "Demokraciji" dr. Agneletto, so naslednje: 1. Sedanjsko stanje je nevzdržno in ga je treba rešiti prej, predno bo možna rešitev samo še s silo; 2. Neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo ne morejo dovesti do sporazuma; 3. Priključitev STO-ja Jugoslaviji odn. Italiji ne more jamčiti miru; 4. O razdelitvi ozemlja po etnični črti trenutno ne more biti govora, ker bi v vsakem primeru ostale manjšine na tej ali oni strani; 5. Tudi plebiscit ne bo prinesel nikake rešitve, ker je tehnično nemogoče določiti, kdo naj glasuje in kdo ne, ali naj se glasuje skupaj ali po conah, ali naj glasujejo za STO, FLRJ in Italijo ali pa samo za zadnji dve državi.

Na osnovi vseh teh ugotovitev je delegacija predlagala vrnitev na sklep mirovne pogodbe iz leta 1947, po kateri so ustanovili STO. Tržaško pristanišče, ugotavlja poročilo, je ozko vezano z evropsko organizacijo Srednje Evrope iznad italijanskih in iznad jugoslovanskih priključitvenih stremljenj. S tem je poročilo podčrtalo, da tržaški problem ni niti jugoslovanski niti italijanski problem, ampak problem Srednje Evrope in Podonavja.

Poročilo pa tudi pripominja, da pričakuje ugovor, po katerem komisija zahteva uresničenje načrta o STO, ki je

skupnosti, ki mora temeljiti na pravici in ljubezni. V nadaljnjih izvajanjih je govoril o potrebi poglobitve vere ter o smislu žrtve, ki so jo doprinesli mučenci za vero. Svoj lepi nagovor je zaključil z besedami: "Pri Srcu Jezusovem pa ne pozabimo bratov in sestru, ki so vse preveč številni in katerih eni okužajo materialno bedo, drugi trpijo radi svoje zvestobe Kristus su in Cerkev, tretji pa v zagrenjenosti morda in utrujenosti, a vendar pogumno branijo slovenske narodne interese."

Po govoru je pevski zbor zapel "Božje milostno srce". Slovenci pevci in pevke v narodnih nošah, so vzbujali zanimanje in občudovanje med vsemi navzočimi predstavniki 18 narodov.

Na koncu slovesnosti je kardinal Piazza pozdravil vse izseljence ter jim povdaril, da je strnjeno okrog sv. očeta naša moč, pa tudi največja zahteva naše dobe. Po končanem govoru je podelil vsem papežev blagoslov.

Ob priliki obiska kardinala Piazza v Parizu so slovenski in hrvatski zastopniki, s katerimi se je kardinal spominjal tudi svojega obiska v Ljubljani na kongresu Kristusova Kralja, izročili predstavniku sv. Očeta lep spomin z napisom v slovenščini in francoščini, ki ga je v umetniški obliki izdelal g. Jurček Meublat.

Francoska revija se klanja žrtvam slovenskih domobrancev

Ko je 1. januarja 1948 izšla prva številka "Svobodne Slovenije" v Buenos Airesu, je objavila tudi prispevek Miklavža Trpotca "Mučenec in rabelj". Kmalu nato je ponatisnila "Ameriška domovina", ki izhaja v Clevelandu, to pretresljivo doživetje iz tistih groznih dni v juniju 1945, ko so Titovi komunisti domobrance gonili v smrt v kočevske prepele in gozdove.

Letos — po skoraj šestih letih — pa je to črtico v prevodu objavila znana francoska katoliška revija "Ecclesia", ki jo urejuje ugledni francoski katoliški pisatelj Daniel Rops, avtor cele vrste knjig iz zgodovine krščanstva v prvih stoletjih. Njegovo najbolj znamenito delo v tej zbirki je knjiga "Jesus en son temps — Jezus v svojem času," ki je v Franciji doživela ogromno naklado nad pol milijona, dočim je delo "Histoire Sainte — Zgodbe sv. pisma" tudi že blizu pol milijona izvodov. Obe knjigi sta

Eno samo je potrebno

Pod tem naslovom Baragovega škofovskega gesla je napisal Nikolaj Jeloenič dramski oratorij, ki ga bodo uprizorili to nedeljo, 18. 10. ob 5 uri popoldne v dvorani Mercedes Dorrego, Jose Bonifacio 2475 na Floresu. Oratorij je razdeljen v dva dela: v prvem sledi prologu pet slik iz Baragovega življenja, dela in trpljenja v domovini; petero slik iz njegovega misijonarjenja in škofovanja v Ameriki zaključujeta epilog in poveličanje. Vsebinsko veže posamezne slike bralec, tako, da se ponovi pred nami na kratko ves življenjski tega izrednega Slovenca. To zunanje dejanje pa vežeta z božjo voljo in mu dajeta ceno junaških zaslug pred Bogom 2 govorna zbora, ki mestoma tudi predstavljata množico, ki ji je Baraga učenic in vodnik. Glasba, petje in scena (H. Gorazd) so v službi ideje, za katero se je veliki mož žrtvoval. Režiral bo pisatelj, igrali bodo naš najboljši igralci iz vseh igralskih zborov.

že propadel. Na ta ugovor trdi komisija, da tak poskus o samostojnosti STO ni bil še nikoli storjen, kajti nekatere države (Francija, Anglija, USA, op. ur.) so že leto dni po mirovni pogodbi objavile izjavo, ki niti v eni besedi ni odgovarjala sklepom in načrtom mirovne konference.

Dr. Agneletto, predsednik Slov. demokratske zveze, zaključuje svoj komentar z besedami: "Mi Tržačani smo prepričani, da samo ohranitev in izgraditev STO-ja v smislu mirovne pogodbe lahko zjamči mir in spravo med jugoslovanskim in italijanskim narodom. Zato odklanjamo vsak drug provizorij in poizkus, ki ne bi slonel na izvršitvi mirovne pogodbe, ki jamči za svobodno življenje in razvijanje tu živčnih narodnosti. To naše stališče je tudi stališče ostalih tržaških strank za neodvisnost STO-ja."

S kulturnim taborom na Repentabru, kjer se je zbralo silno veliko slovenskih rojakov, je Slovenska prosveta priredila nad 3000 Tržačanom, Goričanom in Korošcem slovesni dan slovenske pesmi,

Posvetilo se glasi: Slovenski in hrvatski izseljenci in begunci v Franciji pod vodstvom svojih dušnih pastirjev, z veseljem in spoštovanjem pozdravljajo v svoji sredi kardinala Piazza, tajnika svete konzistorialne kongregacije, se mu zahvaljujejo za njegovo delo ter njegov trud in ga ponižno prosijo, naj blagovolji izročiti izraze njihove sinovske vdanosti in neomajne zvestobe Nj. Svetosti papežu Piju XII.

Po slovesnosti so se Slovenci iz Pariza ter iz bližnje in daljnje okolice zbrali v bližnji dvorani, kjer so pevci iz Bruay-ja s svojo pesmijo pričarali pred naše oči domovino, mladost, polja in trate, napojeno z znojem in krvjo slovenskega človeka in obdano z njegovo ljubeznijo. Marsikateremu slov. izseljencu, ki je po polgih letih morda prvič zopet slišal slov. pesem, so privrele solze v oči, vsem pa je zrasla v srcu zavest, da moremo s slovensko pesmijo s ponosom nastopiti pred vsemi narodi. To so tudi povdarjali naši francoski prijatelji, ki so bili naravnost očarani. Iste misli je v svojem govoru povdarjal tudi Msgr. Stanko Grims, ki je prinesel pozdrave slov. izseljencev iz Lorraine.

Kar prehitro je minil večer slovenske pesni. Ko so pevci zapeli "Lahko noč" smo jih kar neradi pustili iz svoje srede. Toda pevci in mnogi drugi so imeli pred sabo še dolgo pot, ki se je končala šele v zgodnjih jutranjih urah.

prevedeni v več jezikov. Njegova revija "Ecclesia" izhaja kot mesečnik in sodelujejo pri njej tudi vodilni člani francoske hierarhije, tako tudi pariški kardinal Felin. Revija pa ima obliko in način urejevanja, kakor ameriški "Readers Digest."

V majski številki je izšel prevod te črtice slovenskega pisatelja Miklavža Trpotca. Na trpljenje in mučeništvo slovenskih domobrancev je tako opozorila revija, ki ima velik ugled in ki je v vsej Franciji silno razširjena. Na zahodu Evrope dolgo niso mogli slutiti, da je naš narod resnično doletela takšna tragedija, ki je bila naša dežela zasedena od komunistov. Sedaj jim ta naš opis to ne samo potrjuje, ampak daje tudi priložnost, da se s spoštovanjem in sočutjem klanjajo tako svetlim žrtvam naših domobrancev in tistim idealom, za katere so padli.

V zadnjih "Katoliških misijonih" sta oratorij kot leposlovno umetnino že ocenila prof. Geržinič in pisatelj Bine Šulinov. Njunemu mnenju se pridružujem, ker je to res lepo in pomembno delo. Težko je včasih pri izvirni novitvi izbranja besedila napovedovati uspeh uprizoritve. Toda tekst je opremljen s tolikimi režijskimi pripombami, da potek oderskih dogodkov kar zaživi pred očmi in smemo pričakovati v nedeljo res izreden gledaliki dogodek, obenem pa globok, pobožen doživljaj, ki bo gledalce podžgal v prizadevanjih, ki jih z Baragovo zvezo deli vsa slovenska katoliška družina.

M.M.

KOLENDAR-ZBORNIK
Svobodne Slovenije za 1954
bo izšel v povečanem obsegu na 288 straneh

petja in drame. Kot peva solista sta na tem taboru nastopila baritonost Marijana Kos in sopranistka Milena Čekutova; pozdrave pa so izrazili Stanko Kosmina v imenu tržaških Slovencev, prof. Dragotin Butkovič v imenu goriških Slovencev, dr. Joško Tischler v imenu slovenske Koroške; tržaško folklorno skupino je vodil J. Štavar; s petjem so sodelovali Mačkovijski pevski zbor, rojanski tercet "Metulček" ter kvintet akad. pevskega zbora "Jadran". Prvi zbor je vodil Dušan Jakomin, tercet je spremljal na harmoniko Saša Martelanc, "Jadran" pa je dirigiral Mamolo. Posebno pozornost je vzbudil javen nastop slov. pesnikov, katere je predstavil prof. Peterlin. Svoje pesmi so brali Vinko Beličič, Stanko Janežič, Zdravko Ocvirk in Milka Hartmanova. Pri zadnji točki, krstni predstavi Šulinovega "Krst pri Savici" so nastopili v glavnih vlogah Marija Bobkova — Bogomila, Zvezdan Likar — Črtomir, Ivan Bužecan — Gojmir.

V Rupi sta se poročila Lenart Kosič in Marjeta Povodnik.

ARGENTINA

Predsednik general Perón se je v soboto vrnil s svojega obiska v Paragaguay. Med potjo domov ga je ljudstvo v posameznih mestih, kjer se je ustavil s predsedniško jahto, navdušeno pozdravljalo. V Parana je general Perón imel na zbrano ljudstvo tudi velik nagovor. Znova je v svojih izjavah povdarjal potrebo po narodni edinstvi. Obširno je govoril tudi o strankarski etiki. Predsednik general Perón je v ponedeljek zjutraj znova prevzel predsedniške pošte. V času njegove odsotnosti jih je izvrševal predsednik senata kontraadmiral Tesaire.

Predsednik republike Nicaragua general Anastasio Sozma je v ponedeljek popoldne prispel na prijateljski obisk v Argentino. Na buenosaireskem letališču ga je sprejel in pozdravil predsednik general Perón z vsemi člani svoje vlade in ostalimi visokimi državnimi in cerkvenimi dostojanstveniki ter člani diplomatskega zbora. V čast predsedniku prijateljske republike je predvidenih več slavnosti. Med drugim bo skupno s predsednikom generalom Peronom obiskal tudi njegovo rojstno mesto Lobos v provinci Buenos Aires. General Anastasio Sozma je predsedniku generalu Peronu izročil najvišje odklovanje republike Nicaragua Red Ruben Dario z ogrlico.

V Buenos Airesu se je v soboto začel kongres učiteljstva ter profesorjev, ki imajo opravka z versko vzgojo mladine. Na sporedu kongresa so bila razna predavanja odličnih argentinskih laičnih in duhovniških osebnosti. Kongres je trajal več dni. Zaključili so ga včeraj. Na zaključnem zborovanju sta govorila predsednik republike general Perón in kardinal Caggiano. Kot znano je bil izdan zakon o uvedbi pouka verouka na vseh argentinskih šolah pod vlado sedanjega predsednika generala Perona. Zato so se mu udeleženci kongresa za versko in moralno vzgojo mladine toplo zahvaljevali.

Po vsej Argentini so v ponedeljek slovesno praznovali 461. obletnico odkritja Amerike. Glavne slavnosti so bile v Buenos Airesu pred spomenikom Krištofu Kolumbu, na španskem veleposlanstvu pa je bil velik sprejem.

"Foreign Commerce Weekly", glasilo ameriškega min. za zunanjo trgovino, povdarja, da je gospodarski in finančni položaj Argentine ugoden. Revija med drugim navaja, da se je meseca avgusta v Argentini občutno dvignila proizvodnja kemične industrije, industrije pnevmatike in petrolejske industrije. Revija pozdravlja tudi zadnji zakon, ki ga je izdala argentinska vlada o naložbi tujega kapitala v argentinski industriji.

Dr. Luka Martinez, argentinski veleposlanik v Bogoti, je podal časnikarjem izjavo, v kateri je najodločneje obsodil kolonialni sistem na ameriški hemisferi. To izjavo je podal v zvezi s sedanjim napetim položajem v Guayani, ki je kot znano, še brit. kolonija. Skupno z argent. veleposlanikom so obsodili kolonialni sistem še veleposlaniki Bolivije, Costa Rica, Haiti in Guatemala.

Bilten ameriškega demografskega urada navaja, da je Argentina v Južni Ameriki država z najmanjšo umrljivostjo ljudi. Po poročilih tega biltena ima danes Južna Amerika skupno z Antili 173 milijonov ljudi. Približno toliko jih imajo ZDA s Kanado skupaj. Leta 2.000 bo pa imela Južna Amerika z Antili 550 milijonov ljudi, Severna Amerika s Kanado pa samo 250 milijonov. Demografska struktura Argentine in Severne Amerike je ista.

V Bs. Aires je prispela holandska trgovinska delegacija radi sklenitve nove trgovinske pogodbe med obehma državama.

Kar je zelo navadno ne traja dolgo.

Kar daš revežu, boš sam imel; kar pa ne daš, bodo imeli drugi.

Kjer govoriš višje koristi, tam morajo srčna čustva molčati.

Baraga

Na Opčinah je umrl dolgoletni predsednik in tajnik Posojilnice in hranilnice Franc Sošič v starosti 67 let.

Repentabor. Župnik Avgust Žele, ki se je marca letos podal v USA, se je vrnil v Repentabor in spet prevzel svoj bivšo župnijo.

Novice iz Slovenije

V Ljubljani je v avgustu imel razstavo akad. slikar Ljubo Ravnikar. Slikarstvo je študiral na Dunaju, nato pa pri Mateju Sternenu. Samostojno je prvič nastopil leta 1941 pri Obošnelu v Ljubljani. Med vojno je bil v internaciji, nato pri partizanih, sedaj pa je profesor na gimnaziji v Kranju. Težišče njegovega dela je gorenska krajina in planine.

Na Jesenicah se je v začetku avgusta smrtno ponesrečil v tam. železni 22 letni Stanko Likar. Je to že peta smrtna nesreča v tej tovarni v tem letu.

V "Ljubljanskem Dnevniku" se neki Iztok razburja, ker v središču Ljubljane ponekod stari napisi ljudi še vedno opozarjajo na preteklost. Tako na navesnih strani Uniona velik napis "Ljudska posojilnica", zraven Uniona pa napis "Vzajemna posojilnica" itd. Mu je pač neprijetno, ker so ti napisi resnično spomin na lepše čase, kakor pa so sedanji, ko ljudje trpe pod komunističnim nasiljem.

V stanovanjskem uradu ljubljanske mestne občine vlada prava anarhija. Tako je zapisano v ljubljanskih dnevnikih, ki poročajo, da omenjeni stanovanjski urad izda tudi po 90 odločitev za vselitev, čeprav ima na razpologo vsega skupaj samo 2-5 stanovanj. Zato so na zadnjem zasedanju sveta za komunalne in gradbene zadeve ljubljanske občine sklenili, da bodo zmanjšali število službenec v stanovanjskem uradu ter da bodo predlagali, naj bi Ljubljana imela svoj poseben stanovanjski zakon in da zanjo ne bi veljala določila republiškega stanovanjskega zakona. Ugotovili so tudi, da v Ljubljani primanjkuje okoli 6.500 stanovanj. Da bi docela rešili stanovanjski problem bi morali letno zgraditi 750 stanovanj. Nekateri govorniki na tem posvetu so bili tudi mnenja, da bi bilo treba vnesti "več demokratičnosti" v stanovanjsko politiko.

V Moderni galeriji v Ljubljani je Plainsko društvo Slovenije avgusta meseca priredilo umetniško razstavo "Slovenske planine v podobah".

Novi "narodni heroji". Ob proslavi desetletnice sklepa komunističnega AVNOJA o priključitvi Slovenskega Primorja in Istre Jugoslaviji je Titova vlada izdala ukaz o odlikovanju z redom "narodnega heroja" "zaslužnih" primorskih partizanov. Tako so bili odlikovani z redom "narodnega heroja" Bobner Jakob Stane, Delpin Peter Rastislav, Kraigher Alojzij Boris, Potočar Stane — Stane Lazar. Isto odlikovanje so dobili tudi naslednji padli partizani: Skapin Jožef — Mihael Drin, Srebrnič J. Jože in Velušček S. Anton. Z redom Zasluge za narod I. stopnje so bile od-

likovane partizanske brigade Ivana Gradnika, III. prekomorska partizanska brigada in Prešernova brigada. Z redom Bratstva in enotnosti I. stopnje partizanska brigada Simon Gregorčič, zraven njega pa italijanska partizanska brigada "Garibaldi".

V ljubljanskih dnevnikih se vrste dan za dan pritožbe o slabi kakovosti kruha in o visokih cenah tako za kruh, kakor tudi za pecivo. Slaščice so n. pr. v Ljubljani za 60% dražje kot v Zagrebu ter stane n. pr. kos torte v Ljubljani 25 din. porcija sladole da pa 30 din.

Na zasedanju Mednarodnega statističnega urada v Rimu v začetku septembra je sodeloval tudi Stane Hrašovec, univ. prof. v Ljubljani.

Poročali smo že o pripravah komunistov za letošnjo volivno farzo, ki jo bodo uprizarili v drugi polovici novembra. Kot poročajo listi je zadnji rok za izvedbo volitev 22. november.

Za propagando svojega režima so letos komunisti povabili na letovanje v Jugoslavijo najprej avstrijsko socialistično mladino, za njo se je dalj časa mudila v Jugoslaviji delegacija francoske soc. mladine, tej so sledili otroci padlih angleških letalcev — komunistični tisk seveda niti s črko ne omenja, da so zajete zavezniške letalce komunisti med svojo revolucijo streljali — in končno se po Jugoslaviji spreha in živi na stroške zaslužnega naroda socialistična mladina celo iz Burme.

Jugoslavanski odvetniki bodo dobili nov zakon. Tako so sklenili na seji Izvršnega odbora Zveze odvetniških zbornic v Zagrebu.

Umrli so. V Ljubljani: Božidar Breclj, žel. upokojenec, Ivan Omerza, Marjeta Vogel, Stanko Jagodic, letalski kapetan, Anton Tominc, upravnik Ortopedskega zavoda v p., Božo Oblak, direktor čevljarne, Franja Mueller, roj. Plesko, Karol Januš, tiskarski strojnik, Mihael Vizjak, vlakovodja v p., Josip Sfiligoj, višji davčni upravitelj v p., Zofija Šegula, Henrik Jerom, uslužbenec ljb. kulturnice, Valentin Korea, žel. upokojenec, dr. Janko Berce, Frančiška Val, roj. Rued, vdova po svetniku in sanitetnem upravniku direkcije drž. žel. in Mihael Kočevar, mizar v p. v Celju, Marija Senčar, roj. Kuplen pri Mali Nedelji, Stanko Merhar v Savljah in Janko Mišič, biv. puškarski pojster v Kranju.

Vzoren primer organizacije. V Sl. Poročevalcu berno naslednji dopis V. Pernetta iz Lukovice pri Domžalah: "Pred nekaj dnevi sem prišel ponovno v Lj. na ortopedsko kliniko zaradi ortopedskih čevljev. Vratar me je vlijudno opozoril, naj v čakalnici povem, da sem izveh Lj., tako da bom lahko med prvi-

mi sprejet. Ko sem skušal, ne preveč vlijudni tovarišici, ki sprejema v ordinaciji, to objasniti, me sploh ni hotela poslušati, temveč me je sprejela šele med zadnjimi. V ordinaciji sobi sem prejel potrebne recepte in pojasnilo, da bom dobil pečat pri okencu, nato naj grem v ortopedsko podjetje "Soča". Toda pri okencu so me napotili po pečat na Miklošičevo cesto. Odšel sem v podjetje "Soča", kjer so mi povedali, da moram še prej v županičevu ulico po naročilnico. Vlijudno sem opozoril, da so mi na Ortopedski kliniki rekli, da moram to opraviti na Miklošičevi cesti. V podjetju "Soča", kjer so mojo zadrego razumeli, so dejali, naj naročilnico pošljem po pošti, če ne bom utegnil sam prineseti. Odšel sem v županičevu ulico in prosil za naročilnico. Toda šele potem, ko sem obletal že vse sobe, sem izvedel, da dobim naročilnico na Resljevi cesti, da je baje tam Zavod za socialno zavarovanje. Na Resljevi cesti so me pošiljali iz ene sobe v drugo, iz enega nadstropja v drugega, tako da sem se končno znašel v prtiličju v sobi št. 13. Toda vrata te sobe so bila zaklenjena. Stekel sem v drugo nadstropje, kjer so mi svetovali, naj močno trkam, da mi bodo mogoče odprli. Tekel sem zopet do sobe št. 13, močno potrkal in končno dobil naročilnico ter v zadnjem hipu pritekel na avtobus.

Ker jih je mnogo med njimi, ki so že prestali to "odisejado", bi bilo dobro, če bi merodajni in vsi uslužbenci Ortopedske klinike ter drugih ustanov napotili ljudi na pravo mesto, da ne bo nepotrebnega zapravljanja časa in trkanja na stotero vrat."

V Ljubljani je bila pod predsedstvom člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Samca anketa strokovnjakov živilske industrije. Na posvetovanju so ugotovili, da je tudi v Sloveniji nujno potrebno izboljšati prehrano prebivalstva, ker so tako delavci, kakor u-

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

KOLE DAR - ZBORNİK
Svobodne Slovenije za 1954 štane v prednaročilo in predplačilo samo 38 pesov. Je to najcenejša in najbogatejša knjiga slovenskih protikomunističnih emigrantov v svetu! V prednaročilo lahko naročite in plačate zbornik do 22. novembra t. l. Kdor ga želi prejeti po pošti, naj priloži še 4 pese za poštnino in ovojnino.

Slov. pevski zbor Gallus je v nedeljo, 11. oktobra t. l. popoldne v dvorani na Montevideo v Buenos Airesu ponovil svoj zadnji koncert. Dvorana je bila nad polovico zasedena. Pevski zbor je pod vodstvom g. dr. Julija Savellija za dovršeno podane točke, ki so bile na sporedu, žel navdušeno priznavanje navzočega občinstva.

Sedmi občni zbor Društva Slovencev

Kot priprava na sedmi občni zbor Društva Slovencev je bil v prostorih Salezijanskega zavoda na Belgranu dne 4. oktobra t. l. članski sestanek DS. Vodil ga je predsednik DS g. ing. Albin Mozetič.

Po pozdravnem govoru se je g. Mozetič spomnil vseh umrlih članov DS in počastil njihov spomin. Zlasti je omenjal smrt prelata dr. Odarja. Spomnil pa se je tudi župnika Vinka Lovšina, ki je Društvu Slovencev v Argentini v svoji oporoki zapustil polovico svoje zavarovalnice, t. j. 3.000 pesov.

G. ing. Mozetič je nato v glavnih obrisih prikazal pregled delovanja odbora DS v pretekli poslovni dobi, za njim se pa posamezni odborniki DS članom podali pregledna poročila, čeprav je bilo poročilo odbora DS natisnjeno in vsemu članstvu že prej dostavljeno. Posamezni odborniki DS so članom dajali tudi vsa pojasnila glede raznih vprašanj, ki so v zvezi z delovanjem DS.

Sedmi redni občni zbor DS je pa bil v nedeljo 11. oktobra v istih prostorih. Začel ga je predsednik g. ing. Albin Mozetič. Pozdravil je zbrane člane DS, nato pa predložil, da z občnega zbora pošljejo pozdravno brzojavko predsedniku republike generalu Juanu D. Peronu in buenosajreškemu nadškofu kardinalu dr. Copellu. Zborovalci so predlog z-

radniki in ostali ljudje — tudi otroci — premalo hranjeni. Opozarjali so tudi na velike pomankljivosti pri vskladščevanju živil, ker se je n. pr. samo v Sloveniji lani radi slabega vskladščevanja pokvarilo raznih živil za nad 25 milijonov dinarjev. V celi državi se je pa n. pr. leta 1949 pokvarilo živil v vrednosti več milijard dinarjev.

Slovensko časninarsko društvo je imelo v ponedeljek, 12. t. m. redni občni zbor. Vodil ga je g. Ruda Jurčec, ki je poročal o vseh prizadevanjih odbora Slov. časninarskega društva za tesno povezavo vseh protikom. slov. časninarjev v svobodnem svetu. Na občnem zboru so bila končno veljavno sprejeta društvena pravila. Pri volivah je bil g. Ruda Jurčec znova izvoljen za predsednika, g. Janko Hafner za podpredsednika, g. Pavle Fajdiga za tajnika, g. Alfonz Pipan za blagajnika in g. Pavle Rant za odbornika. V nadzorni odbor sta bila izvoljena gg. France Kremzar in Joško Krošelj, v razsodišče pa g. Franc Glavač.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Dr. TINE DEBELJAK

Ob šulinovem Krstu pri Savici

Ob izdaji "igre v petih slikah" Krsta pri Savici, ki jo je spesnil Bine Šulinov, se mi vzbujajo toliko misli, da bi se dalo ob njih napisati obširno študijo, za kar tukaj seveda ni prostora, komaj za potrebno omembo. Prešernov spev Krst pri Savici je Prešernovo največje pesniško delo, postavljeno kot znamenje, katerega se po največ nasprotovalo, pa ga tudi najbolj častilo. Ob tragični Čopovi smrti je pesnik, išoč tolažbe samemu sebi v mislih na združitev onstran smrti, "v veri Bogomilini", spesnil ta osebni lirični spev svoji boli in veri, ter ga ni dvignil v tisto objektivno pripovedno epiko, kakor jo je nakazal z neizmerno silo v tERCinah uvoda (izpad v Ajdovskem gradu). Ni pesnil realistične zgodovinske zgodbe, temveč svoje lastno pesniško konvertitstvo iz sodobnega "frejgajstovstva" v vero Bogomilino. Prof. Prijatelj smatra, da je spev napisal v "duševni slabosti", toda v pesniškem poletu. Ko se je Prešeren otresel svoje depresije, je sam začel podcenjevati svoje delo te ga je imenoval "metrično igro", češ "napisano z namenom, da bi ustregel duhovnom". Poznejši realisti so delo skoraj odklanjati kot ne-psihološko, kot manjvredno — tako Aškere, Etbin Kristan — in tudi Župančič se je obregnil ob "nejunaštvo". Črtomirovo, kateremu je ironično zabrusil v obraz: "zaleži se v tla, volkodlak — Črtomir, naš junak!" Kako današnji prešernoslovcij gledajo na problematiko Krsta, ne vem natančno, toda predpostavljam, da je njihov junak oni Črtomir iz Ajdovskega gradca v upor proti Valjihu, ne pa Črtomir na poti v

verze, ne v prešernovske oktave ali tercene, temveč v proste, brezrimane, večkrat podobne nerodni metrični prozi, deloma pa v precej enostavno rimane; najbolj posrečene še v liričnih samogovorih. Ti vplivajo kot arije, tako, da imamo takoj vtis, da je osnovni namen "spevoigra", ne realistična — recimo novačkanovska zgodovinska drama v junaškem župančičevem verzu. Mogočna glasbena osebnost bi ji lahko dala podobo celo opere. Dokler pa ni uglasbena, dela vtis libreta, pri katerem kar čuti-mo, da se arije morajo peti, ne govoriti, pa tudi zbori.

Avtor sam pravi, da ni dramaliziral Prešernovega teksta, tamveč pisal novo igro s spremenitvijo značajeve že danih oseb in z ustvarjanjem novih. Toda meni se zdi, da je ohranil glavne Prešernove osebe s prvotnimi značaji: tako Bogomilo, Črtomira ter Duhovna, kakor tudi Prešernov problem: Bogomilino odpoved in Črtomirjevo odločitev za misijonarja. Ohranil je tudi Prešernovo pozorišče: Blejski otok, Ajdovski gradec, jutro po porazu (premišljevanje) in krst pri Savici, kar bi dalo štiri slike. Toda Šulinov jih ima pet. In prav tista slika, ki je več (II), je to, kar je Šulinov vložil svojega v dramo: Prešernovo osebno lirično izpoved hoče dvigniti v kolektivni boj za bogove v slovenski prazgodovini. Tu sem je Šulinov premaknil poudarek. Zato pa je moral ustvariti novo osebost: Gojmira. Ta predstavlja "tretjo pozicijo", med napadalcem Valjihu in branilcem Črtomir. S tem ustvari nov motiv, ki ga Prešeren nima, ki pa je za dramo potreben. Ta oseba pastavlja "most" med ideologiji za spravo v tretji, ki daje možnost poravnave: predstavlja obeh dramatični pogon za bolj napeto

dejanje, na drugi strani pa postaja notranji očiščujoči element v tragični krivdi, tako Bogomile kakor Črtomira, ter pomaga psihološko razložiti prešernovsko sicer čudežno spreobrnjenje. To tretjo pozicijo predstavljata sicer tudi Bogomila in Duhoven, toda obe ti dve osebi sta statični z ozirom na razgibanost dejanja. Zametavala je vsa trojica Valjihuovo krščanstvo z "ognjem in mečem" za krščanstvo Duhovna, "Boga ljubezni". Mimogrede se omenja, da je Duhoven sicer šel k Valjihu, da bi ta spremenil metodo", pa je bil zavrnjen. Bogomila je v sebi doživela ves psihološki konflikt, do se je s sprejemom krščanstva naenkrat znašla na drugi strani kot njen ženin: Črtomir, ki se je šel boriti za "bogove staršev", se je boril res junaško, toda — za idejno zmoto, za poganstvo, ki ga je Bogomila zavrgla. Toda ljubi Črtomira z vso dušo. Hotela bi rešiti njegovo življenje in njega samega duhovne zmote. Da bi Bog napravil ta čudež, zato se ona odpove vsej svoji zemski sreči ob Črtomiru, da njega reši za življenje in za večnost. To je veličina njene ljubezni in njene žrtve, ki je v Prešernu izredno lirična in poetična, toda ne dramatična. Gojmir naj bi bila oseba, ki naj aktivno sodeluje pri razvoju dogajanja. Kot kristjan je spoznal Črtomirovo zmoto, kot modrijan pa nesmiselnost Črtomirovega odpora, ki bo imel za posledico njegovo smrt in smrt tisočev za — kulturno nazadovanje, ko je narod že v večini sprejel višji kulturni nazor, krščanstvo, in se vključil v zahodno evropsko miselnost. Po pristanku Bogomile se hoče zavestno žrtvovati za premirje na tej ploskvi: Črtomir naj bi stopil v pogajanja z Valjihuom, sprejel krščanstvo, na kar bi Valjihu prenehal s sovražnojo in bi

navdušenjem sprejeli in odobrili. Po ostalih izvršenih formalnostih so vsi odborniki podali poročila o delovanju DS. Iz poročil je razvidno, da je DS v minulih poslovnih dobi imelo 1165 članov. Od tega je 750 članov in 415 članic. Nanovo je vstopilo v DS 40 članov. V pretekli poslovni dobi so umrli naslednji člani: Dolenc Antonija, Gutovnik Marija, Kočar Ivana, Krušič Anton, dr. Odar Alojzij, Svete Janez in Žužek France.

Vsa poročila odbornikov so člani odobrili in odboru dali razrešnico.

Za volitve novega odbora DS je bila vložena samo lista, ki jo je predložil odbor DS. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. ing. Albin Mozetič, v odbor pa naslednji gg.: Dr. Arko Vojko, Berčič Lovro, Cvetko Boleslav, Cof Emil, Erjavec Lojze, Fajdiga Pavel, Grohar Nace, Horvat Avgust, Jesih Maks, Kastrevc Izidor, Dr. Kovačič Miro, Kralj Janez, Krošelj Andrej, Loboda Marjan, Maček Janez, Markež Valentin, Mizerit Martin, Pernišek Franc, Pipan Alfonz, Savelli dr. Julij, Stare Miloš, Škrjanec Adolf, Zupan Herman in Žitnik Rudolf.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. Dr. Celestin Jelenc, Magister Albin st. in Pavle Masič, za predsednika razsodišča pa g. dr. France Logar.

Glasovali so 204 člani. Od teh so bili nekateri navzoči osebno, ostali s pooblastili. Za listo je bilo oddanih 197 glasov, proti 6 glasov, ena glasovnica je pa bila prazna.

Po izvolitvi novega odbora se je predsednik DS g. ing. Albin Mozetič zahvalil za izkazano zaupanje v imenu vseh izvoljenih odbornikov, navzoči člani pa so nato sprejeli tri predloge, ki jih je pripravil za občni zbor odbor DS tako glede sodelovanja Slovencev v Argentini, glede izplačila posmrtnine otrokom, članov društva Slovencev, in glede počitniške kolonije za slovensko šolsko mladino.

Z velikim navdušenjem in odobravanjem je bil nato sprejet tudi predlog, da občni zbor DS pošlje pozdravni pismi predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo g. dr. Mihi Kreku in škofu g. dr. Gregoriju Držmanu.

Pri slučajnostih je g. ing. Mozetič z ozirom na trditve nekaterih članov DS, da zadnji sestanek delničarjev pristave Moron ni bil objavljen v "Svobodni Sloveniji", sporočil, da je ta sestanek bil objavljen v omenjenem listu. Pomotoma je samo navedel, da je to sporočilo dobil od uredništva Svobodne Slovenije, v resnici ga je pa dobil od uprave pristave Moron.

S tem je bil dnevni red občnega zbora izčrpan ter ga je predsednik g. ing. Mozetič s pozivom na skupno delo zaključil.

bil možen razvoj naroda v smeri Duhovnikovega ljubezenskega krščanstva, razvoja slovenskega rodu v zvezi s krščansko okolico naprednejših dežel. Sneti Črtomiru slepoto z oči, je bil namen Gojmirov, ko se je podal k Črtomiru v Ajdovski gradec. To je slika, ki daje možnost najbolj dramatičnega dejanja v Ajdovskem gradu. Črtomir, ki ne veruje več v svoje pogsanske bogove toliko iz notranjega prepričanja, kakor iz tradicije (vera staršev), že koleba v sebi, toda ob klenih prešernovih verzih se odloči za izpad in vztrajanje v borbi bolj iz trdoglavosti, ter da ubiti Gojmira pod pretvezo, da "slednji, ki dvomi — že izdaja". Gojmir umira z blaženo vero novega kristjana, ki ve, da žrtvuje življenje za boljšo bodočnost naroda in s polno vero v novega Boga. Tedaj pa napade Valjihu in pobije vso Črtomirovo vojsko. Le on se reši.

Kakor je bil doslej Gojmir oseba s kulturnozgodovinskimi poslanjem potreben za dramatični zunanji vzgon, tako postaja zdaj motiv tragične krivde tako Bogomilij kakor Črtomiru. Bogomila se čuti sokriva Gojmirove smrti, ker mu ni preprečila odhoda v pogsanski tabor, ter celo stavila up vanj; Črtomiru, ker spoznava utemeljenost njegove modrosti, edino pot rešitve za toliko tisočev, ki so stali pod njegovim vodstvom; občuti pa tudi kes zaradi osebne udeležbe pri umoru svojega tekmeca. Oba čuti-ta potrebo po nekem zadoščanju zaradi te krivde. Gojmir zmaguje v Črtomiru s svojo smrtjo, tudi z načinom svoje smrti: s krščanskim mirom, ki ga poganstvo ni dalo... Postane tako Gojmirova smrt psihološki prismoček za razumevanje Črtomirovega spreobrnjenja. Psihološka pridobitev, ki je Prešeren nima. Prešeren rešuje to spreobrnjenje ču-

SLOVENCI PO SVETU

USA

S prvoljenjem nadškofa Hobana je župnik Baznik sporočil Slovenem v Clevelandu, da se bo z novim šolskim letom pričela sobotna slovenska šola v okviru farne šole.

Ob 60 letnici fare sv. Vida so Slovenci v Clevelandu priredili veliko slovesnost; pontifikalno mašo je opravil nadškof Hoban; navzoč je bil tudi ustanovitelj fare Msgr. Vitus Hribar, prav tako pa tudi guverner Lausche, katerega starši so bili med prvimi sodelavci Msgra Hribarja.

Na Ameriških Brezjah v Lemontu, kjer je sedež slovenskih frančiškanov v Severni Ameriki, je frančiškanski komisar p. Aleksander Urancar nedavno blagoslovil nov križev pot, ki je postavljen na romarskih prostorih pri jezeru. Po blagoslovu križevega pota je bila pri votlini sv. maša.

Kanada

Glavni oltar za slovensko župnijsko cerkev Marije Pomagaj v Torontu so darovali Slovenci iz Montreala. Zbrali so skupno \$ 436. Poleg predsednika Baragovega društva Johna Kramarja so pri nabirki sodelovali Ivanka in Tončka Čuden in Francka Trobec.

Lanús

Preteklo nedeljo je lanuška igralna družina predstavila Remčeve "Užitkarje" v farni dvorani. Kljub temu, da propagandne skore ni bilo, se je dvorana napolnila. Igralci so svoje vloge odlično izpeljali, le puška, katera je imela dati glasno besedo za konec igre, svoje naloge ni dosti dobro izvršila, tako da je to dejstvo odvzelo koncu nekaj učinkovitosti.

Dobiček je namenjen fondu za slovenski dom v Lanusu in je bila ta prireditel prvi korak k tej nabirki.

San Fernando

PROSLAVA 70 LETNICE IVANA PREGIJA

Dne 25. oktobra ob 17. uri pop. bo v San Fernando v dvorani Kolegija "San Martin de Tours" ulica Ituzaigo 1000 (esq. Eva Peron 500 in Av. Gral. San Martin 500) proslava 70 letnice velikega slovenskega pisatelja Ivana Preglja. Proslava bo za vse Slovence na področju Velikega Buenos Airesa. Posebno so vabljeni vsi Slovenci iz bližnje in daljnje okolice San Fernanda, zlasti primorski rojaki, da se udeležijo slovenske službe božje, ki bo isti dan ob 11. uri dopoldne v kapeli zgoraj imenovanega kolegija. Pri sv. maši bo pel novi pevski zbor "Soča" iz San Fernanda.

Dohod: Iz Retira vozita v San Fernando vlaka Delta in Tigre; iz Constitucióna col. 60; iz Liniersa skozi San Martín avtobus 143, 202 po Gral Pazu do postaje Rivadavia in dalje z vlakom Tigre; iz Morona in Hurlingham vozi Costera do San Isidra in nato z vlakom Tigre ali col. 60 ali 143.

stveno-estetsko z mistiko mavrice; Šulinov psihološko ter alegorično s korom slovenskih duš (melodramatično), ki hočejo po njem biti rešene duhovno vsaj, ko je toliko bilo izgubljenih telesno in duhovno prav zaradi njegovega odpora Gajmiru... Zato se odloči za krst in za misijonarja. Bogomila je rešila s svoj gotov notranjo ljubeznijo in neizmerno odpovedjo, ki je vsebina Prešernovega liričnega speva, Gajmir pa s svojim dejanjskim posegom v razplet dogodkov in se bolj s svojo žrtvovano smrtjo.

Tako je Šulinov postavil svoj Krst. Kot se da sklepati — in kot namiguje avtor v uvodu — je Gajmir problem osrednje dogajanje njegovega Krsta. Zato je škoda, da Šulinov te postave ni še bolj krepko obdelal; ob prejšnjih sparih med Črtomirov, ki jih navajaj ob koncu, le malo vemo (razen par besed v prvem prizoru); škoda, da ni tega kulturnozgodovinskega (in sodobnega problema) podal bolj v kolektivnih podobah, kar naj bi igro dvignilo v spopad dveh zgodovinskih sil, ki sta oblikovali slovenstvo v preteklosti (in sedanjosti!). Bolj kot za dramatično napetost je Šulinov za motiv izbral za psihološko ilustracijo Črtomirovega spreobrnenja. Tako je igra kljub kolektivnemu zametku ostala ljubezenska zgodba Bogomiline ljubezni, libreto za romantično spevoigro. Zato ni uporabil shakespearskega junaškega blanceverza, temveč, preprost, ohlapen peven verz (ki ob branju kaže zelo moti), z menjačim se ritmom raznih "pepevčič", arij, ter z zbori, ki nimajo vloge antičnih komentarjev, temveč operetnih učinkovitih

Anglija

Vse naročnike v Angliji prav lepo prosimo, da nam čimprej poravnajo naročnino Svobodne Slovenije za leto 1953. Kdor je pa še v zaostanku z njo za leto 1952 naj z letošnjo naročnino nakaže tudi to. Naročnina Svobodne Slovenije za Anglijo je: za pošiljanje lista z navadno pošto 2 funta, za pošiljanje lista z avijonsko pošto pa 3 funte. Naročnino pošljite na naslov: G. Jože Rehberger, 78, Goldington Avenue, Bedford, Beds.

Pravna posveovalnica "Svobodne Slovenije"

Narodni kongres, to je argentinska zakonodajna oblast, je dne 30. septembra t. l. sprejel zakon o podaljšanju veljavnosti zakona o stanovanjski zaščiti. Podaljšanje velja zopet za eno nadaljnje leto do 30. sept. 1954. Vsebinska določila veljavnega zakona št. 13581 je sicer v bistvu ostala nespremenjena, vendar pa so uvedene nekatere nove določbe, ki kažejo stremiljenje za tem, da bi se stanovanjska zaščita postopoma odpravila, kar je želja vseh, zlasti malih hišnih lastnikov. Ker je poznanje tega zakona važno skoro za vsakogar izmed nas, bomo v kratkem navedli nove določbe.

Doslej se je smel najemnik, ki se mu je zdelo, da plačuje previsoko najemnino, obrniti na pristojno Stanovanjsko zbornico (Camara de Alquileres); po izvedenem postopku mu je ta smela najemnino v smislu zakonitih določil znižati, čeprav je imel v pogodbi z najemodajalcem dogovorjeno višjo najemnino. Ta način stanovanjske zaščite odslej ne bo veljal več, vendar pa samo za nove hiše, ki bodo dane v najem po januarju leta 1954.

Odstop stanovanja (Transferencia) drugemu najemniku je smel najemnik doslej izvršiti brez vednosti ali celo proti volji hišnega lastnika. Poslej se bo v večini primerov moral najemnik obrniti na hišnega lastnika za odobrenje; tega ne bo treba samo onim najemnikom, ki imajo pravico transferencie v pogodbi izrečno dogovorjeno, — in to pod pogojem, da pogodbeno doba še ni potekla. Vsakemu drugemu najemniku, ki bi brez dovoljenja lastnika svoje stanovanje ali siceršen lokal odstopil drugemu, bo smel hišni lastnik takoj odpovedati. — Na določila o transferencijah opozarjamo zlasti najemnike takozvanih "slovenskih" hiš, v katerih stanuje po več slovenskih družin; n. pr. Ramón-Falcón, Sanatorio itd. Tam so se doslej stanovančci večkrat menjavali brez lastnikove vednosti. Da ne bo kakih prehudih razočaranj, bo vsekakor primerno, da se poslej prizadeje s hišnim lastnikom o naprej dogovore pred vsako spremembo stanovalec.

Zamenjava stanovanj je poslej možna tudi brez lastnikovega prvoljenja, toda zamenjavo je treba sporočiti predhodno stanovanjski zbornici in dobiti od nje prvoljenje. Zamenjujoči stranki morata,

od preselitve dalje računajoč, bivati v novem stanovanju vsaj 18 mesecev. Če bi tema dvema zahtevama ne bilo ugodno, sme hišni lastnik stanovanje sodnijsko odpovedati. Razen tega kaznuje Zbornica vsakega stanovalca z denarno kaznijo do \$ 10.000 Enako kazen predvideva zakon sploh za vsakega, ki bi hotel določila stanovanjskega zakona s simulacijo (nevidezno izvršitvijo) obiti.

Nova so določila o lastnikih edine hiše. Tak lastnik, ki niti osebno nima več hiš v istem kraju niti skupno s svojo ženo, sme najemniku stanovanje odpovedati in najemnik se mora v 90 dneh izseliti, če mu je hišni lastnik poiskal in stavil na razpolago novo stanovanje, ki bo zadoščalo potrebam in plačilnim zmognostim najemnika. Po prejšnjem besedilu zakona novo stanovanje n. pr. ni smelo biti dražje od prejšnjega. Po novem besedilu pa bo smelo biti tudi dražje, samo da bo "zadostilo potrebam in plačilnim zmognostim najemnika."

Lastnik ene same — edine — hiše, ki je to hišo pridobil pred 1. julijem 1943, pa sme po novih določilih zakona najemniku stanovanja odpovedati in ni dolžan poiskati mu drugo stanovanje. Tak najemnik ima pravico zaprositi za gradbeni kredit pri javnih ustanovah, ki so za to določene (Banco Hipotecario, Banco de la Nación, Banco de la Provincia de Bs. As., Plan Eva Perón itd.); te ustanove mu bodo po vsej verjetnosti kredit za zidavo dovolile. To mora najemnik takoj sporočiti svojemu najemodajalcu, ki mu mora nato dovoliti, da v njegovi hiši stanuje še eno leto. Po preteku te dobe pa se mora najemnik brezpogojno izseliti. — Ako pa bi najemnik zaprosenega kredita za zidavo ne dobil, čeprav je izpolnil vse zakonite predpise, ga pa najemodajalec k izselitvi ne more prisiliti.

Kočno je zelo važno še določilo zakona, ki ščiti samo onega najemnika in podnajemnika, ki v stanovanju ali v najem vzetem lokalu dejansko bivata oziroma ga uporabljata. Ako n. pr. najemnik sam ne biva v najetem stanovanju, pač pa biva tam njegov podnajemnik, sme slednji najemnika iz stanovanjske zaščite izločiti in sam stopiti v njegove pravice. Po starem besedilu zakona se je mogel gotovo dobo s stanovanjsko zaščito okoriščati najemnik, ki je bival drugje in najeto stanovanje oddajal v podnajem.

Novelirani stanovanjsko-zaščitni zakon vsebuje še nekaj drugih novih določil, ki obravnavajo potankosti, katerih podrobno opisovanje bi vedlo predaleč. Mnoga določila so pa v noveliranem zakonu nejasna (n. pr. katero hišo je smatrati za "novo" itd.). Ureditve in pojasnitev potankosti in nejasnosti je prepučena Izvršilni uredbi, ki jo bo po vsej verjetnosti v kratkem času izdala pristojna upravna oblast.

STAVBARSTVO

Jože Rus

CALLE MOLINA 1114

LINIERS CAPITAL

ščanstvo in se vključil z vsem narodom v višjo stopnjo kulture. Brez tega in takega dejanja bi danes Čehi bili samo ostanek v morju germanstva, prav kakor Slovenci, če bi sledili Črtomirovi trdoglavosti. In to tezo je Šulinov, ki gotovo ne pozna Pekača, poudaril v svojem Krstu.

Tako je Šulinov Krst, sodoben in prav, da je izšel v tisku, čeprav se na vsakem koraku kaže, da je mlado delo. Ni le sodoben, temveč je tudi izrazito — naš duhovni odraz izseljenstva, ne samo njega plod.

In zato je pomembno, da je igra prav svoj oderski krst doživela letos na kraškem Repentabru, tam blizu, kjer je njegov brat prinesel Gajmirovski žrtev. In zato: ali ni prav uprizoritev te in take drame na mestu, kadar praznuje mo v tujini spomin na naše "protičrtomirske junake", zlasti tu, kjer je bila zadnja redakcija napisana in je izšla igra ne le v Katoliških misijonih (kamor tudi spada po misijonskem motivu, ki ga obdeluje), temveč v lepi knjižni obliki (v 600 izvodih) z izvirnimi celostranskimi lesorezi Hotimira Gorazda in opremo Simona Prepostega. Vendar je škoda, da se čuti preveliko neskladje med arhitektonsko zunanjo opremo in stranskimi lesorezi Hotimira Gorazda in brete, je knjiga obogatila našo emigrantsko literaturo in tudi dala tekst, ki bo šel gotovo večkrat čez naše odre. Še globlja obdelava osnovnega kolektivnega motiva, tako s tekstem, režijo in glasbo pa bi lahko dvignila "igro" v vrsto reprezentativnih predstav. Cena \$ 10.—

Marsikdo še ne ve...

...da skoro dve tretjini človeštva nima zadostne prehrane, čeprav bi bilo hrane za vse dovolj, če bi bila pravilno razdeljena. Zdravniški zemljepisni oddelek ameriškega prehranbenega ministrstva je ugotovil, da ima zadostno hrano prebivalstvo zahodne Evrope, razen Španije, Portugalske in Italije. Vse države za železno zaveso so podhranjene. V obeh Amerikah ima zadosti hrane prebivalstvo USA, Kanade, Urugvaya, Paragvaya in Argentine. Druge ameriške države nimajo dovolj hrane. V vzhodni Evropi imata dovolj hrane samo Grčija in Turčija; v Aziji Kašmir, Nepal, Tibet, Siam, Cambodža in Formosa; v Afriki Somalija in portugalska Gvineja; dalje Avstralija in Nova Zelandija. Vse ostali svet pa strada.

...da je bele poročne obleke za neveste uvedla škotska kraljica Marija Stuart, ki je prva imela belo poročno obleko. Pred njo so neveste šle pred oltar v rdečih oblekah.

...da ima neki mesar v brazilskem kraju Belho Horizonte dva srca. Zdravniki so ugotovili, da se mu bo eno srce ustavilo prej kakor drugo in bo potem lahko živel dalje z enim srcem. Srce, ki se bo ustavilo prvo, mu bodo ob "smrti" izrezali.

Slovensko kemijsko društvo je izdalo za leto 1953 svoj Kemijski koledar, ki je ob enem bogat priložnik z najrazličnejšimi tabelami, ki jih nujno potrebujejo kemiki - tehniki in inžinerji pri svojem vsakdanjem delu.

Mariborsko sodišče je moralo lani razpravljati o tisoč primerih najrazličnejših nepravilnosti, ki so jih zagrešili funkcionarji v raznih gospodarskih podjetjih. Ti primeri so bili dokazani, koliko jih je pa še prikritih. Zanimivo pri vsem tem je dejstvo, da je največ tega kriminala v komunističnih zadrugah, zadrugah trgovinah in lesnih odsekah kmetijskih zadrug, ali kakor titovci pravijo v "socialističnem gospodarskem sektorju".

Goričanom, Primorcem, Tržačanom, Istranom in Beneškim Slovincem sporočamo, da bo prihodnji teden izšla slovenska revija "Slovenska Beseda" v dvojni številki (četrti letnik) in bo cela posvečena Goriški, Primorski, Trstu in Beneški Sloveniji s članki iz omenjenih predelov naše Slovenije in krasnimi slikami: kardinal Misia, nadškof dr. Fr. Sedej na mrtvaškem odru, Gregorčič, Vodopivec, Msgr. Trinko ter pokrajinskimi slikami: Izvir Soče, Trenta, Sveta Gora, Višarje, Dolina, Trst s pristaniščem in dr. Objavljena bo tudi Gregorčičeva "Soči" v slovenskem jeziku ter kasteljanskem prevodu. To bo prelep spomin tuk. rojakom in domačinom ter vsem prijateljem sončne Gorice in Trsta.

Lepo prosimo, da se prijavite za naročbo te številke ali naročbo revije (30 pesov letno) čimprej radi večje založbe. Obrtnike, trgovce, podjetnike raznih strok prosimo za oglaš.

SLOVENSKA BESEDA

Casa Parroquial San Martín 20
Gral. San Martín FCNGBM
Prov. Buenos Aires

Za S. B.

Karel Škulj Fr. Zorko

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Eseribano Público

Uruguay 387

T. E. 38-0122 Buenos Aires

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

pol kvadre od Cabilda 2300

NAJNOVEJŠE:

Nakit za dame v 18 krt zlatu, kombinirano s srebrom in brazilskimi diamanti:

Zaponka v obliki venčka m\$N 180.—

uhani z obeskom ovalne oblike m\$N 160.—

križ v krasni obliki baroka . . . m\$N 160.—

Zapestne ure svetovnih znamk: Doxa, Cyma, Unver, Record Watch Geneve, Hidalgo, Pacar, Silvana, avtomatične in vodotesne.

VSA POPRAVILA UR IN NAKITA — TOČNA IN ZANESLJIVO

(Naše stranice se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)

NAROČNIKOM "SVOBODNE SLOVENIJE" V ARGENTINI!

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki za leto 1953 še nimajo plačane naročnine, prav lepo prosimo, da nam jo takoj poravnajo. To lahko storite osebno ali po znancu na Victor Martínez 50, ali pa nam pošljite giro ali bono postal na naslov Eslovenia Libre, Victor Martínez 50, Buenos Aires.

Naročnina za celo leto znaša 65 pesov pri enkratnem vplačilu, pri plačevanju v obrokih pa je za pol leta \$ 35.—, za četrt leta pa \$ 20.—.

V vsako slovensko družino Koledar - Zbornik Svobodne Slovenije

OSEBNE NOVICE

Poroka. V soboto 10. oktobra 1953 sta se poročila v Buenos Airesu g. Tine Kovacič in gđc. Milena Kramarjeva. Mlademu paru sta bila za pričjo gg. Marjan Willemart in Anton Nose. Med poročnim obredom so peli v cerkvi pevec Galusa. Čestitamo!

Društveni oglasnik

Vse Slovence in Slovenke na področju Velikega Buenos Airesa že danes vabimo, da se polnoštevilno udeleže proslavo slovenskega narodnega praznika dne 29. oktobra, ki jih bodo priredili krajevni odbori Društva Slovencev. Naj bo lepa udeležba na teh proslavah dokaz, da je v nas trdna vera v svobodo in ponovno vstajenje našega naroda. Čas, kraj in podroben spored teh proslav bomo še objavili.

Cerkveni oglasnik

V okviru farnega misijona v Ciudadeli bo za Slovence v dneh 29., 30., in 31. oktobra t. l. ob pol osmih zvečer tridnevna duhovna obnova. Ugodna prilika za prejem sv. zakramentov za Vse svete in za Verne duše.

Na Vse svete ob štirih popoldne bo v župni cerkvi v Ramos Mejia za Slovence govor in molitve za mrtve.

OBVESTILA

Tečaj o državnopravnih vprašanjih bo v nedeljo, 18. oktobra ob pol devetih na Victor Martínez 50. Predaval bo g. Božo Fink. Vsi slušatelji lepo vabljeni.

Socialni tečaj, na katerem bo predaval g. prof. dr. Ahčin, bo v ponedeljek 19. oktobra t. l. na Victor Martínez 50.

Argentinska določila o ustanovitvi zadruge je naslov predavanju na sedmem diskusijskem večeru o gospodarskih vprašanjih, ki se bo vršil 31. oktobra ob pol osmi uri zvečer na Granaderos 61.

Mladinski dom, Ramos Mejia. Radi zakasnitve pri delih za ureditev novih prostorov slovenskega Mladinskega doma, ne bo otvoritve na dan 25. oktobra kot je bilo napovedano, ampak nekaj tednov pozneje, kar bomo pravočasno sporočili.

Kakor smo že poročali pripravlja Mladinski dom vseslovenski šahovski turnir, ki se bo odigral v novih prostorih. Kdor se zanima za turnir naj se do konca oktobra prijavi vodstvu slovenskega Mladinskega doma.

POIZVEDBA

Kdor bi vedel za sedanje bivališče ali natančen naslov Antona Talarja, starega 51 let, doma iz Sorice, prosimo, da ga javi na naše uredništvo ali pa pisarni Društva Slovencev, Victor Martínez 50, Buenos Aires.

Prav tako prosimo za naslov Štefana Kutnjaka, katerega čaka v pisarni Društva Slovencev važno pismo.

RESTAVRACIJA - BAR

L J U B L J A N A

Avda. del Trabajo 5986 — Capital

Izvrstna domača hrana. Dobra pijača.

Za zaključene družbe na razpolago posebna soba. Vsem rojakom se priporočata

G O D E C - Š E R J A K